

Spelets själ

DET HANDLAR OM ATT SÖKA – OCH FINNA! – SPELETS SJÄL. ATT SPELA GOLF PÅ RIKTIGT.
18 SVENSKAR ÅKTE TILL SKOTTLAND FÖR ATT SPELA GOLF SOM SPELET EN GÅNG VAR TÄNKT ATT SPELAS.
AV STEFAN MOSSBERG

DET ÄR 15 MINUTER TILL jag ska slå ut i The Open på Craighelaw. Jag var precis på toa, nödig igen. Det är dags att gå ned till startern, presentera sig och byta scorekort med mina medspelare. När startern ropar upp deras namn – två tourspelare, varav båda växte upp i området och den ena bodde bakom golfbanan – får

jag andnöd. Inte nog med att de är vassa; de känner varenda tuva på golfbanan. Mitt namn ropas upp: "Representing Lunds Akademiska Golf Club, Sweden. Please welcome, Stefan Mossberg". Jag hyperventilerar så jag blir helt yr. Jag försöker andas djupt. Försöker erinra mig strategin: Slå ut med mashien på 1:an,

ett kort par 4:a, och ligg kort bunkern. Då har man 120 yards in. Ett perfekt avstånd för min mashie niblick. Jag vacklar fram till teekulorna och klappar till bollen...
... för hårt, uppenbarligen.
VI VAR 18 SVENSKAR SOM gav sig ut på den i vår värld fulländade golf-

upplevelsen: Att spela hickorygolf i Skottland. Inte "vanlig" hickorygolf – utan VM i hickorygolf på Craighelaw i Skottland, i närheten av North Berwick. 12 skåningar från Lunds Akademiska Golfklubb och *The Society of Lund Hickory Golfers* samt sex stockholmare från Bro Bålsta och Stockholms Golfklubb.

Sen eftermiddag på Kilspindie... Bosse Pettersson, Lunds Akademiska Golfklubb blickar ut över banan som har en magnifika utsikt, en underbar layout och är extremt välskött.

18 modiga män som sökte – och fann! – spelets själ på linksbanorna i Skottland

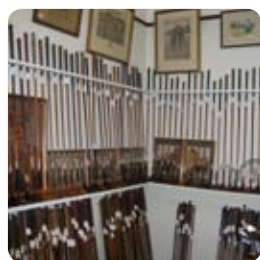

Greenträff på Kilspindie – en bana där stranden är out.

World Hickory Open Championship (WHO) är en tävling där tourproffs och amatörer möts på lika (näja) villkor. Tävligen lockar proffs och amatörer från hela världen och ingår i skotska PGA:s Tartan Tour och lockar därför även några mycket bra skotska tourspelare, till exempel Europatourvinnaren Andrew Oldcorn och de talangfulla bröderna Saltman.

Man kan fråga sig varför någon vill spela golf med hickoryskaftade klubbor som tillverkats före 1930? Svaret är enkelt: Det är roligare. Utmaningen ligger i att spela med blott ett fåtal klubbor i bagen, att använda samma klubba till en mängd olika slag...

Oberäkneligheten är ett annat skäl. Man kan aldrig vara säker på vart bollen tar vägen. Eftersom hickory är ett valnöts-träslag och ett mindre vridstyvt material än dagens grafit- och stålskaft, får man störst precision när man svingar mjukt och "väntar in" klubbhuvudet. Man svingar klubbhuvudet i stället för att slå bollen. Hickoryskaft kräver också att spelaren testar och även behärskar fler typer av slag,

med samma klubba.

Och man spelar banan som den en gång var tänkt att spelas. Det handlar om att söka – och finna! – spelets själ. Att spela golf på riktigt.

N. BERWICK/
MUSSELBURGH

I SKOTTLAND LYSER SOLEN. Prognoserna sa något helt annat. Det hade regnat i veckor, en del banor hade till och med tvingats stänga på grund av ihållande regn. Vi hade därför förberett oss rejält och tagit med oss allt från sydväst till lovikavantar. Vi borde

Man kan förstås fråga sig varför. Det är en fullt berättigad fråga. Varför vill man spela golf med hickoryskaftade klubbor som tillverkats före 1930?

packat för en medelhavstrripp. I North Berwick bor vi en hårt pressad midiron från West Links. Klubben grundades 1832 men man har spelat golf på platsen sedan 1600-talet. Från början fick klubben bara plats med sex hål på den tillgängliga marken. 1877 hade man dock skaffat sig mer mark

och kunde stoltsera med 18 hål. Golfen i North Berwick påminner faktiskt lite, för att inte säga rätt mycket, om golfen i St Andrews. Första tee ligger mitt i byn, sen följer man havet och vänder på 10:an och avslutar där man startade, det vill säga mitt i byn. Utsikten över Firth of Forth, stranden och kullarna i Fife är magisk. En bana designad av naturen. Det är ingen tillfällighet att par 3:an "Redan", som är ett unikt hål med sin stora, utmanande och starkt lutande green, dolda raviner och torvade bunkrar, är ett av världens mest kopierade golfhål. Med andra ord, det kliar i kroppen på några av oss, vi vill ut och testa våra hickoryklubbor på en av de häftigaste linksbanorna naturen skapat. Men vi måste vänta en dag.

ALLA TOG SAMMASAK: "Foll skåttich brekkfast". Korvar, haggis, bönor, "disktrasa" (oidentifierat innehåll), bacon, blodkorp och två flottstekta tomathalvor. Rena GI-dieten. Välladdade med allt utom energi i form av kolhydrater anträdde vi anrik mark. Musselburgh Old Course, världens äldsta nuvarande spelbara golfbana. Det sägs att Mary Queen of Scots spelade här

redan 1567, men det första dokumenterade beviset på spel är från 1672. Det luktar så mycket historia, att alla blev helt trollbundna i sina kepsar, plusfours och canvasbagar, men också ganska nervösa, när vi peggade upp på första hålet. Tänk om man lägger en socker ut i spenaten eller tår ut den på parkeringen i upphetsningen. Det är sådant som kan hända.

Banan ligger inbäddad i en hästkapplöpningsbana, vilket ytterligare förstärker det unika. Musselburgh Links har varit värd bana för *The Open Championship* sex gånger. En av de mest överraskande vinnarna under dessa år måste vara hemmaspelaren David "Deacon" Brown. Han var en duktig men relativt okänd amatör och blev inkallad till 1886-års tävling i absolut sista stund, på grund av återbud. David kom springande direkt från ett takläggningsjobb och var rejält smutsig när han an-

lände. Han tvättade sig och fick låna en uppsättning rena men illasittande kläder och såg därför lite egendomlig ut när han i ösregn kvaddade proffsen. Storheter som Bob Ferguson, Willie Fernie, Willie Park Jr och Mungo Park fick alla ge sig, och en av de mest osannolika vinnarna i *The Opens* historia, tog jublande emot *The Claret Jug*.

Eftersom deltagarna i WHO endast får använda sex klubbor valde många att spela med just detta antal i de tre tävlingar som ingår i *The Hickory Festival*, en uppvärmning inför huvudtävlingen. En del hade med sig lite extra klubbor för att prova vilka som skulle få hänga med till Craigiellaw på fredagen.

146 yards till ettans green, de flesta greppar ner på en mashie eller provar ett fullt slag med sin mashie niblick. Liten draw kort vänster, enkel chip med niblick och enputt. Par. Därefter "The Graves" en par 4:a på 348 yards, kalasträff

med Brassien, signerad 1915, men treputt och en femma. Namnet på hålet har kanske sitt ursprung i att det enligt sägnen var begravningsplats för de soldater som dog i "The Battle of Pinkie". Men det kanske mest kända hålet av alla, "Mrs. Formans" är en lækker par 4:a, där man vid greenkanten förr kunde köpa en pint i ett hål i väggen. Puben som alltså heter just Mrs. Formans ligger nämligen strategisk placerad vid greenkant. Numera är inte luckan i väggen öppen, men det går bra att ta sig de tio metrarna från greenkanten till entrédörren. Vi mellanlandade givetvis, eftersom energin från proteinfrukosten precis tog slut. Så stod vi på den plats Willie Park också stått i glada vänners lag och drack en pint, kanske med Young Tom Morris, innan denne gick bort vid 24 års ålder.

Efteråt samlas vi i klubbhuset från 1873. Det är när vi sitter där som Robin McGregor, klubbens sekreterare, erbjuder oss medlemskap i klubben. Bosse från Lund, som i stressen före rundan parkerat på "members only" slog till direkt eftersom han inte orkade flytta bilen.

KILSPINDIE GOLF CLUB
5 500 YARDS OF TRADITIONAL Scottish Links
– bildad 1867. Ännu en historisk bana...

Många slag blev det... Roland och Arnold räknar slagen på Craigiellaw. Mats njuter av utsikt och pint.

Sikta på Mrs Formans!

Förberedelser före rundan – sandslag i övningsbunkern på Gullane.

Mats spelar hemåt på North Berwick. Första tee ligger mitt i staden, banan följer havet och vänder på 10:an och slutar där man startade – mitt i stan.

och mångas favorit under veckan. Sandstranden är out of bounds och där ligger ofta sälar och spanar in dig. Hål 8, "Gosford Bay", är ett par 3-hål med utslag från en plåt där bollen delvis flyger över sandstranden. Här gäller det att parkera slicen i canvasbagen – annars ligger man på stranden. Just sand är för övrigt många hickoryspelares mardröm. Det finns ingen sula på klubban, det kan vara rena lotteriet att komma ur en bunker med en hickoryklubba. Att kontrollera ett bunkerslag är med andra ord inte lätt. Därför kan man som hickoryspelare känna en viss lättnad över att stranden är out of bounds! I stället vållar de djupa torvade bunkrarna en viss oro.

GULLANE GOLF CLUB
GOLF HARSPELATS PÅ GULLANE Links sedan 1650-talet. Klubben bildades 1882 av åtta gentlemen från Gullane. Ett år senare hade man 125 medlemmar. 1884 var bana No 1 klar men med en stor spridning och ökad popularitet så blev det nödvändigt med ytterligare två banor. No 2 lades ut 1898 och No 3 (som vi spelade) var klar 1910. Båda två lades ut av Willie Park Jr.

Det är verkligen dramatiska vyer när man står uppe på toppen och spanar utöver havet, mot Edinburgh och Fife, man kan till och med se Kilspindie och, om man vänder sig om, Muirfield. På tal om dramatik. LAGK- SoLHG:s Bo Petter-

son, Arnold H Gustafsson och Sten Berg var lottade i samma boll och på det svåra 15:e hålet, par 3:an, där man i princip slår 150 yards neråt och där det i praktiken är omöjligt att få ett stopp på green, lägger alla – trots olika klubbval – snyggt upp sig "pin high". Bosse sänker, Arnold sänker och Sten stannar 1 centimeter från koppen. Två birdies och en "nästan". Det bådar gott för morgondagen. Gullane är sista deltävlingen i "Hickory Festival" och totalvinnare blev Anders Lindström. Anders Werne- man, fick bästa netto – 67 slag på Kilspindie, vilket är under hans hcp. Imponerande att prestera en sådan score med klubbor från början av seklet! Prisutdelaren, Archie Baird, är golfhistoriker och välkänd i

hickory-kretsar. Den som har vägarna förbi Gullane ska besöka Archies museum. Han är för övrigt gift med Sheila, dotterdotter till Willie Park Sr, den förste att vinna The Open Championship (Prestwick 1860).

ST ANDREWS

PÅ VÄGENTILLSTANDREWS stannar vi till på St Andrews Golf Co i Largoward som har tillverkat klubbor sedan 1881. De gör fortfarande hickoryklubbor och bollar enligt gammal tradition. Men vill man tävla är det inte här man ska köpa klubbor – nyttillverkade set är inte tillåtna att spela med i flertalet av hickorytävlingarna. Där måste oftast allt, utom slitdelar vara tillverkade före 1930.

I St Andrews gör vi stan på en hickorygolfares sätt: Först en runda på The Himalayas – Ladies Putting Club. Sedan en runda på golfmuseet vars dyrbaraste trofé är de äldst bevarade klubbor som finns – *The Troon Clubs*. Klubborna hittades under en renovering av ett hus i Hull. I ett dolt utrymme låg sex träklubbor och två järnklubbor bredvid en tidning daterad 1741.

Man tror att klubborna kan vara från slutet av 1600-talet.

Vi går backen upp till Dunvegan's – ett medvetet val av restaurang eftersom Auchterlonies ligger på andra sidan gatan. Den anses av många vara en av världens bästa golfaffärer. Den verkliga anledningen för oss ligger dock gömd och dold. På baksidan av shopen ligger nämligen hickorydelen, full av läckerheter. Där möts vi av Brian Nicholson som jobbat där i över fyrtio år. Han visar oss runt bland alla gamla klubbor, bollar, tavlor, böcker... I princip från ett museum till ett annat, men med den skillnaden att nu fick vi dessutom möjlighet att köpa prylarna. Självt hittade jag ett bra renoveringsobjekt i form av en flanged niblick, vilken är hårdvaluta i hickoryvärlden.

En sak återstår: Ett besök i St Andrews Cathedral & St Rule's Tower och Old Tom Morris grav. Där lägger vi alla traditionenslignen en peg på hans grav.

CRAIGIELAW GOLF CLUB
Craigiellaw ligger en lugn niblick från Kil-

spindie. Men det är flera hundra år mellan banorna. Craigiellaw är en relativt nyanlagd Championship Links Course, där banarkitekten Donald Steel inspirerats av de stora linksbanorna i närområdet. För den som har hickoryklubbor i bagen är banan svår – smala fairways, branta, torvade bunkrar samt hala, kraftigt ondulerade greener.

Det är allvar i luften när vi kommer upp till klubbhuset. Alla försöker skaka av sig nervositeten genom att putta och chippa lite. När det är dags vacklar jag fram till teekulorna och klappar till bollen, men tydligen alldeles för hårt. Bollen stannar i en bunker. Jag landar i nästan alla bunkrar. Också när jag träffar green börjar bollen sakta rulla – den accelererar långsamt och stannar inte förrän den vilar i botten av en ravin. Det var magneter i alla. Kan det ha berott månen och tidvattnet? Eller gillade inte Old Tom att jag lade en penna på hans grav. Vissa bunkrar liknade mest torvade kratrar och var så djupa och branta att man försvann när man hoppade ner. Var flaggan var placerad hade man inte en susning om.

Men vi hade i alla fall tur med vädret.